

זמני שבת קודש

הדלקת נרות	מוצאי שבת	רבנו תם
19:16	20:18	20:50
19:01	20:15	20:52
19:11	20:19	20:52
בני ברק		
ירושלים		
חיפה		

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

ברכת המזון

היה זה בשנים האחרונות לחיינו של הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר. למרות מחלת ה'פרקינסון' הקשה שהכתה בו, מסר נפשו להחזיק את ממלכת התורה בראשה עמד, ונסע לחו"ל לגיוס כספים למען הישיבה. באחד מביקוריו בחו"ל נקלע למעונו יהודי שלמרבח הצער סר מדרך הישר, וכשהבחין במאמץ הכבד של ראש הישיבה עבור כל תנועה - ובכלל זה בכדי לאכול - ניגש לראש הישיבה ושאל אם יש משהו שהוא יכול לעשות כדי להקל על סבלו...

ראש הישיבה שש על ההזדמנות לחזק יהודי, ונענה ואמר: 'באמת קשה לי מאוד כל תנועה, ובכלל זה בעת שאני אוכל. הדבר היחיד שיכול להקל עלי, זה אם אני אדע שיש יהודי שזוכר לאחר האוכל לברך על מזונו מתוך סידור. כך - בכל פעם שאני אוכל וזה כה קשה לי - אזכור כי יש יהודי אחר שאוכל ומברך אחר כך כהלכה, וזה יקל עלי מייסורי!'.

האיש שמע, ולמרות ריחוקו מתורה ומצוות - נכמרו רחמיו על ראש הישיבה, ולפיכך קיבל על עצמו לברך מתוך סידור. במרוצת השנים, החל להרהר כי ברכת המזון היא רק מצוה אחת, ויש עוד 612... ולפיכך קיבל על עצמו מצוה ועוד מצוה, עד שנעשה לבעל תשובה גמור!

לימים, לאחר הסתלקותו לשמי רום, נערכה עצרת מספד לזכרו בבית כנסת מרכזי במאנסי שבארצות הברית, בראשות בנו יבלחט"א ראש ישיבת מיר - הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל שליט"א. בסיום העצרת, אותו יהודי - שכבר הפך לירא ושלם בדבר ה' - ניגש לראש הישיבה וסיפר לו את הסיפור בעדות אישית נרגשת.

וללמדנו בא: לא רק שפע גשמי טמון בברכת המזון, פעמים אפשר להיות מופתעים גם משפע רוחני כביר שמושפע ממעל בזכות ברכת המזון כהלכה. הבה נקבל על עצמנו לברך ברכת המזון כראוי: מתוך הכתב, בקול רם, בריכוז מלא ובכוונת הלב, ונזכה לרוב שפע וברכה - ברוחניות ובגשמיות גם יחד! (הרב אשר קובלסקי)

הרה"ג דניאל זר שליט"א
ראש הישיבה והמוסדות

השבת שומרת עליך

שבת קודש היא השמירה הגדולה ביותר על האדם ועל המשפחה שלו

ביתו של ר' יהודה הנשיא ולומד איתו במחנת סתרי תורה. יום אחד הביא לרבי הקדוש עוגה משובצת ביהלומים, כל יהלום יקר מפז רב. למחרת שלח לו רבי יהודה הנשיא מזוזה. נפגע, זה תמורת זה? יהלום אחד שווה כסף פי אלף ממזוזה. אמר לו רבי, אתה שלחת לי דבר שאני צריך לשמור עליו, הבאתי לך דבר שישמור עליך. גם שומר שבת צריך לדעת, יותר ממה שהוא שומר על השבת, השבת שומרת עליו!

"מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה לך והודיעם" שבת קודש היא בגנזים של הקב"ה. מדוע צריך להודיע להם? הרי כשיקבלו ידעו! אלא הפירוש לך והודע להם שהשבת היתה בבית גנזי, שיכירו בערך שלה, שלא יזלזלו בה, שלא יותירו עליה. אדם מקבל מתנה ממלך בשר ודם, ממסגר אותה ומתגאה בה, אנו מקבלים מתנה ממלך מלכי המלכים הקב"ה, וחלילה מזלזלים בה! זו מתנה ממלכו של עולם! במקום לצעוק, אני יהודי שומר שבת, זו מתנה מהמלך מלכו של עולם, במקום זה אנחנו דורכים עליה ח"ו. **דע ששבת קודש היא השמירה עליך, שמירה על כל הבית.**

אנשים אומרים לי קשה לשמור שבת, אני אומר להם רוצה לראות שקל לך? תמורת אלף דולר לשבת, תשמור שבת? תשמור. שתי משכורות שלו לחודש. גם מאתיים דולר הוא גם יסכים, הוא ישיר למה אין שבת פעמיים בשבוע. הבעיה היא ששבת לא שווה אצלו כמו מאתיים דולר. הוא יחכה לשבת כל השבוע ויצטער שאין שבת כל השבוע. כסף מדבר אלינו, ורוחניות לא. "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה'" כסף מדבר אלינו, תורה לא מדבר אלינו.

פעם עברו לפני הח"ח זיע"א אנשים לקבל ברכה, עשיר גדול אחד בא וחבילת שטרות בידו, סכום גדול להחזקת תורה וצדקה. הח"ח תפס את ידיו והחל בוכה, אותו אדם לא ידע את נפשו, ואמר אם מעט הוא אוסיף כהנה וכהנה ובלבד שהרב לא יצטער. אמר לו החפץ חיים, לא על הכסף אני בוכה, אלא על על יד נדיבה כזו שתשרף בגיהנום אני בוכה! למה אתה מחלל שבת?! יד נדיבה כל כך, כל כך חבל! קבל ע"ע לשמור שבת! שבת שלום!

מתוך דרשתו השבועית של הרה"ג דניאל זר שליט"א
המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

בכל עושה הקב"ה שליחותו, כל הבריאה כולה הם שליחים של הקב"ה, או להטיב עם האדם, להושיעו ולעזרו, כמו שראינו אצל דוד המלך אין נעזר ביתוש, בעכביש ובשטות. או להפרע מהאדם, כאותו האדם שישב בקצה הנהר וראה עקרב מתקרב לנהר, ראה צפרדע שחוצה את הנהר, והעקרב עולה עליה וכן חוצה את הנהר, פוגש אדם ועוקץ אותו והורג אותו. בכל עושה הקב"ה שליחותו, כולם שליחים של הבורא ית' או ליתן שכר טוב או להפריע.

אומרים חז"ל, אע"פ שבטלו מיתות בית דין, דין ארבע מיתות לא בטלו. יש ארבע מיתות ב"ד, סקילה שרפה הרג בסיף וחנק, והמיתה החמורה ביניהם היא "סקילה", עובד עבודה זרה הוא בסקילה, וכן מחלל שבת הוא בסקילה. על המחלל שבת כתוב שהוא כאילו עובד עבודה זרה, וכאילו כופר בכל התורה כולה. ואמרת הגמ', היום שאין ב"ד, לא סוקלים ולא הורגים לא שורפים ולא חונקים, יאמר אדם, אני אעשה מה שבא לי, ח"ו? דין ארבע מיתות לא בטלו! מי שהתחייב שריפה יכול להשרף בדלקה או שנחש מכישו והרי זה כמו שריפה, מי שנתחייב סקילה, או נופל מהגג או שיכול להדרס ממכונית זה כמו סקילה, חנק, הוא יכול לטבוע בנהר ח"ו או במיתה קשה שאין לו אויר ומת בחנק. וכן גם הרג. בכל עושה הקב"ה שליחותו, א"א לברוח מהבורא עולם. ארבע המיתות ב"ד עדיין קיימות. וכאמור, שבת היא החמורה מכולם, שהיא בסקילה, כמו ע"ז.

שבת ראשי תיבות ש'בת ב'רית ת'פילין. והמכנה המשותף של שלשתם שהם נקראים אות. השבת, דכתיב "כי אות היא ביני וביניכם לדורותיכם לדעת כי אני ה' מקדישכם". הברית, דכתיב "ונמלתם את ערלת לבבכם והיתה לאות ברית ביני וביניכם". והתפילין, שנאמר "וקשרתם לאות על ירך". מה זה אות? זה עדות, עדות על הקשר בין הקב"ה לעם ישראל. למה צריך שלושה עדים, הרי על פי שני עדים יקום דבר? כי בשבת אין מניחים תפילין, כך שתמיד יש לאדם שתי אותות. בשבת ברית מי לה והשבת, ובכל השבוע ברית מילה ותפילין. צריך להבין שש"ק זה הבסיס של כל התורה כולה. לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה.

יותר ממשמרו ישראל על השבת שמרה השבת על ישראל. חז"ל מספרים על רבנו הקדוש, בזמנו היה מלך גוי אנטונינוס שמו, הוא עשה מנהרה תחת ביתו עד

זכות החיזוק והקריאה בעלון

לעילוי נשמת שלמה בן ג'ון ג'ון, סגילת בת חנה, חן בן חיה, יואב בן חנה
להצלחת אסף בן חיה, רועי בן דינה, אלעד בן עמה, אלדד בן ירדנה
לרפואת מורנו ורבנו הרב דניאל זר בן רבקה, יהודית בת יעל, יהושע בן גאולה
לזש"ק בנימין בן חסיבה, אלדד בן חוה, ספיר בת עליזה, לילך בת עליזה

גם אתם רוצים להקדיש
זכות של אלפי עלונים
להצלחה, לרפואה, לזש"ק
או לעילוי נשמת יקירכם?

התקשרו עכשיו:

03-61-50-203

סיפור לשבת

הרב צבי נקר

למרות הכל - סיפור מהחיים

משהו בתוכי היה רעוע.

חשבתי לי שאם המלמד לא צודק בעניין העשירות והמעשרות, אולי הוא לא צודק בעוד הרבה דברים אחרים שהוא אומר לנו. כמובן שלא העזתי לספר על "מחשבות הכפירה" שלי לאיש, פחדתי, ובינתיים חיפשתי תשובות.

יום אחד, כשביקשתי מאמא לטעום מהעוגה הכושית שאפתה לשבת, היא הודיעה לי שבשום אופן לא.

"בן אדם צריך סבלנות בחיים", היא אמרה, "לא חייבים לקבל מיד כל דבר. מאוד מאוד בריא לחכות קצת וגם ה' לא תמיד נותן לנו מיד את מה שאנחנו מבקשים... הלילה, אחרי סעודת שבת תקבל מן העוגה הפרוסה הגונה. כעת - לא!"

אמא אולי חשבה שהיא נותנת לי שיעור בדחיית סיפוקים, אבל האמת היתה שבאותו רגע קיבלתי שיעור באמונה.

פתאום זהרו לי המילים שלה במוח והכריזו בקולי קולות: "לא חייבים לקבל מיד!"

חזרתי להקשיב בפה פעור למלמד, ובאיזה שהוא שלב גם הוספתי תפילה חרישית לה', שאזכה לראות כיצד הדברים שהוא לימד מתקיימים.

יום אחד, אבא שלי שעבד במאפייה מקומית - הגיעה לבית עם חיוך ענק. הוא סיפר לנו על חנות הבייגלס שהוא פותח בימים הקרובים, וביקש, אם נוכל לתרום לו כמה שעות משחק אחר הצהריים ובערב, ולבוא לעזור במקום.

בארצות הברית היו הבייגלס סימן היכר למהגרים היהודים, ובייגל עם לקס היה מאכל מסורתי מאוד. בארץ לא ממש הכירו אותם ואבא שלי שהיה הראשון לפתוח חנות כזו, הפך מהר מאוד למותג בתחום.

בשנים הבאות נלמדו סודות הבצק והתנוה, התוספות והממרחים וכל אותם פרטים קטנים שיוצרים את המכלול המשובח. אמא המשיכה לתת צדקה אבל כעת היה גם ממא. אני עזרתי פה ושם בחופשים בחנות, ואחר כך כאשר בגרתי - הפכתי לשותף בעסק שפרח ואף פתח כמה סניפים ומפרנס את כל הצאצאים.

יום אחד ומולי, מעבר לדלפק, ניצב רב'ה תנחום עם שני ילדים בני עשר ושתיים עשרה. הוא לא זיהה אותי - ממש כפי שאחי יוסף לא הכירו אותו לאחר שצימח זקנו, אבל אני זיהיתי אותו מיד. אותו רב'ה יקר, רק בצבע לבן.

"האם תוכל בבקשה להכין לנכדים שלי בייגלס?" שאל האיש בעדינות.

"בשמחה" עניתי.

כאשר ביקש לשלם אמרתי לו: "רב'ה תנחום, אתה אולי לא זוכר אותי, אבל אני זוכר אותך היטב, את הישעורים המקסימים, ההסברים הבהירים וגם שיעור אחד ומיוחד על מצוות המעשרות והצדקה. הרשה לי לכבד אתכם פעם אחת על חשבונותי!"

ולעולמי עולמים. שהרי כל מה שתקנה בכסף הזה הוא בר חלוף, כל דבר אפשר לקחת ממנה מלבד המצווה, הנתינה והערך הרוחני שהיא יכולה לקנות בה.

ואנחנו היינו ילדים.

לא ראינו את המצווה, לא הרגשנו את העונג, וכמובן לא היינו בטרונישטאט.

פעם ראינו מן החלון כיצד אמא יורדת לרוקן את האשפה ופונה בשאלה לשתי נשים כבודות, שנהגו לפקוד את הבניין מדי חודש: "למה דילגתן עלינו?"

אני חושב, כמעט בטוח, שהן ידעו את המצב הכספי אצלנו בבית, וחששו מסעודה שאינה מספקת את בעליה ולכן העדיפו שלא לנקוש על הדלת שלנו.

אבל אמא היתה נחושה כל כך. היא הפצירה בהן ואמרה שלא יתכן שהן לא תיכנסנה ותשתנה משהו, ותזכינה בתרומה שלה. זה פשוט מצער אותה עד בלי די.

נו... לצער אותה לא חפצו השתיים, והן הגיעו וישבו ושוחחו מעט ואחר כך הכניסו לתיק שלהן תרומה שמנה והלכו להן.

כמובן שהיו עוד רבים אחרים.

באותו יום עגום היה לי בסנדוויץ'... גורנישט. כלומר שום דבר. השוקולד למריחה נגמר, הגבינה היתה עם ריח חשוד ולא היה שום דבר אחר לשים בכריך שלקחתי לתלמוד תורה. אחרי התפילה היה לנו שיעור חומש והנושא הפעם היה - מעשרות. המלמד רב'ה תנחום התלהב ודיבר גבוהה גבוהה על כך שהנותן פרוטה לעני מתברך בכפלים.

הוא רשם על הלוח את המילה "ברך" והסביר איך כל אות שבה היא כפולה. הוא גם אמר שזוהי המצווה היחידה שה' מרשה לבחון אותו בה ולגלות שנתניה מביאה עושה את השיעור הוא סיים בהדגמה מוחשית כיצד את המילה "נתן" אפשר לקרוא ישר והפוך, כלומר מי שנותן בעצם מקבל...

אחר כך היתה הפסקה ואני הוצאתי את הכריך שלי, הנחתי על המפתח והלכתי ליטול ידיים.

כשהתיישבתי שוב על הכסא שלי כבר היו בכיתה ריחות נעימים של ממרחים וירקות שכל אחד הביא איתו מן הבית. כן, פעם, לפני שהחוקרים התערבו בגידולים החקלאיים, היה לעגבניות ריח משכך את הריח של התפוזים אפשר היה לזהות מרחוק וניחוחות רעננים בשמו את אוויר חיינו.

אני נגסתי בסנדוויץ' הריק, שהיה בלי טעם ובלי ריח וחשבתי לי שאם רב'ה תנחום היה צודק, אז היה לי בין הפרוסות דג מלוח כמו לשרגא, פלאפל כמו להערשי או אולי זו היתה בכלל לחמניה כמו לשלמה.

כי אמא שלי נותנת המון המון צדקה, כמעט את כל מה שיש לה, ואני בטוח שההורים של שרגא ושלמה והערשי לא נותנים כמות.

בטוח!

כשביקרתי בבית של הערשי ראיתי בעיני את המטבע הקטנצ'ק שאבא שלו נתן לעני. אמא של שרגא אמרה לו להגיד לאיש שנקש על הדלת שאי אפשר עכשיו, ושלמה היה תמיד קמצן, תכונה שבודאי הגיעה לו בירושה מההורים...

"אמא, זה לא הגיוני!" ניסיתי לפנות אל ליבה, בכבוד, בשקט, אבל בכל העוז שהיה בי.

אמא עמדה מולי וספרה את המטבעות שנותרו בארנקה שראה ימים טובים ויותר.

"מירל"ה צריכה כסף לכרטיסייה, שמוליק זקוק לנעליים חדשות ו... עוד מעט שבת, וצריך יין, עוף ודגים..."

אבל הדיבורים שלי חלפו מעל ראשה, מצדדיה ומאחוריה ולא נגעו לה בכלל.

שני המתרימים עמדו בדלת ואמא נתנה לי שטר מכובד כדי שאמסור להם. בידיים רועדות ובתחושת מרמור הגשתי להם את הכסף, והם חייכו בסיפוק ורשמו קבלה.

אני לא חושב שבכל הבניין מישוהו נתן להם תרומה גדולה כל כך, אבל אמא שלי כן.

היא אפילו אמרה להם תודה על זה שהם זיכו אותה וסגרה את הדלת בחיוך של מי שהרגע הרוויח את פיס חיו.

אני ואחותי לא היינו שותפים לחיוך, ילדים בגיל עשר כבר יודעים היטב שכסף קונה... שהמטבע העגול מפרש ביניהם ובין הארטיק או הבריקה, הילקוט החדש והנסיעה באוטובוס. ואנחנו הלכנו ברגל, והרבה.

היום אני מנסה לראות את הדברים באור אחר. אני יודע שאמא היתה ניצולת שואה. בגיל שש היא גורשה עם המשפחה שלה לטרונישטאט, וכשהיתה בגיל שבע שוחררה חצי מהמשפחה. החצי האחר לא שרד.

להיות ניצול שואה זה משא לכל החיים.

אני מכיר כאלו ששומרים על סטוקים של מזון במזווה שלהם על כל צרה שלא תבוא אצלם כמובן אסור להותיר אוכל בצלחת. אחרים ש ומרים על הכסף כעל בבת עינם, כאפשרות של פדיון נפש אם חלילה וחס יתהפך שוב העולם... כספם יושב בחסכוניות סגורים שתופחים במשך שנים מבלי שאיש ייחנה מהם. יש כאלו והם אולי הרוב.

אבל אצל אמא שלי, המחנות גרמו לתגובה הפוכה לגמרי.

"הערכים במחנה היו שונים לגמרי מאשר בעולם שבחוץ", היא אמרה לנו לא פעם. "לא ניצלתי אם היית יותר יפה, יותר מוכשר, יותר חזק או עם יותר קשרים... לפעמים דווקא הדברים האלו הם שגרמו לאנשים ליפול ראשונים. כל מה שהיה למשפחות, נכסים שהם שמרו במשך דורות - נלקח מהם. ממש לא עניין את הגרמנים אם אתה ממשפחת גרינוולד המיוחסת מדברצן, או אם סבא שלך היה הרבי מהוניהא. הם גם לא נתנו כבוד למי שידע לסלסל בקול זמיר או לזו שנודעה בכל המחזור כרוקמת אומנות. הם דחפו את כולם לאותם בתים, לגור באותה צפיפות ונתנו לכולנו את אותו אוכל. מה שבאמת הבדיל בין אחד לשני היתה האכיזות הפנימית שלו, הנשמה והמעשים הטובים. את זה גם הגרמנים לא יכלו לקחת..."

ככה נטבעה באמא התובנה המוצקה, שמטבע שהיא נותנת לצדקה - היא מטבע שנשארת שלה לעד

הלכות בית הכסא

א. הצריך לנקביו בבקר, או במשך היום, צריך ללכת מיד לבית הכסא ולא להשתהות, וזה בכלל 'ונשמרתם מאד לנפשתיכם' (דברים ז, טו). בדרך כלל אסור לבקר, להתפלל או ללמד תורה כאשר מתעורר צורך זה.

ב. הנביא ישעיה אומר על הקב"ה (ישעיה ו, ג): 'מלא כל הארץ כבודו' והינו שהקב"ה נמצא ורואה את מעשיו של האדם בכל מקום שהוא. מכאן למדו חז"ל שיש להתנהג בצניעות ולא לגלות מהגוף יותר מדאי, גם בבית הכסא כאשר צריך לנקביו, אף על פי שאף אחד לא רואה אותו, עליו לגלות מגופו רק את מה שצריך ולא יותר מכך, ועל הצנוע בבית הכסא אמרו חז"ל שהוא נצול מהנחשים מהעקרבים ומהמזיקין.

ג. משעמי צניעות גם אין לדבר בבית הכסא, ויש בזה גם כמה טעמים על פי הסוד, ורק במקום שיש צורך גדול מאוד יש להקל לומר דבר קצר לפי הצורך.

ד. לאחר שיוצאים מבית הכסא צריך לטול ידים, ולכתחלה יש לטול את היד עד מקום החבור עם הזרוע, הן משום הנגיעה במקומות המכסים, והן משום שרוח רעה שורה בבית הכסא. במשך היום טוב לטול את הידים בכל ג' פעמים לסרוגין, כמו בנטילת ידים שחרית, אף על פי שמעקר הדין די לרחץ את הידים במים, אף ללא כלי. מי שעושה צרכיו בדרך ואין לו מים בקרבת מקום, יכול גם לשפשף את ידיו בבגד או בעפר לפני ברפת 'אשר יצר'.

ה. לאחר עשיית הצרכים ואפילו מעט מאוד צריך לבקר את ברפת 'אשר יצר'. בברכה זו אנחנו מודים להש"ת על כך שגופנו עובד בצורה טובה נכונה ובריאה, כיון שאילו חלילה היו תקלות בגוף עלולים להגיע למחלות קשות מאוד. ואשרי מי שמבקר גם את ברפת 'אשר יצר' מתוך סדור ביישורה ובנחת.

ו. את ברפת אשר יצר צריך לבקר מיד לאחר שיוצאים מבית הכסא ונוטלים את הידים. ומי ששכח לבקר ונזכר לאחר זמן, צריך לבקר סמוך לעשיית צרכיו, ובלבד שלא התעורר לו צורך נוסף להתפנות.

ז. מי שהיה בשרותים ולפני ברפת אשר יצר התעורר לו צורך נוסף, לא יבקר את ברפת אשר יצר עד לאחר הפעם השנייה.

ח. מאחר ולפני הנטילה שורה על הידים רוח רעה מקפידים שלא לגעת לפני הנטילה במקומות שהרוח רעה יכולה להזיק להם. משעם זה כתבו הפוסקים שאין לגעת בנקבים שבגוף, כמו הפה האף העיניים והאזניים. רק הנצרך לנקביו צריך לפנות קודם לבית הכסא ואחר כך לטול ידים, כיון שהצריך לבית הכסא ומשקה את עצמו עלול לעבור על אסור 'בל תשקצו'.

ט. כמו כן, אין לגעת לפני הנטילה בדברי מאכל. גם על הידיים הקטנים כדאי מאוד להשגיח שלא יגעו במאכלים לפני שיטלו את ידיהם. אם הידיים נגעו במאכלים לפני הנטילה צריך לשטף אותם ג' פעמים, כדי להעביר מהם את הרוח רעה שנדבקה בהם, ובלבד שזהו מאכל שלא מתקלקל בשטיפה כמו פירות וירקות, אבל אם המאכל מתקלקל כמו פרוסת לחם נתן להקל ולאכל את המאכל גם ללא שטיפה.

י. לאחר נטילת ידים צריך לבקר את ברפת 'על נטילת ידים'. אלא שממתנים ומבכרים לאחר ששוטפים את הפנים היטב משום כבוד הברכה. ויש המתמתינים עד לאחר שלובשים את הבגדים ומסמים את ההכנות לתפלה, ואז מבכרים את ברפת 'על נטילת ידים' עם שאר ברפות השחר וברכות התורה.

חינוך ילדים הרב אסף זכריה

בשביל חינוך איכותי צריך עקביות יום יומית!

חינוך ילדים ברוח היהדות אינו מסתכם בהעברת ידע או בהצבת כללים טכניים של מותר ואסור. מטרת החינוך היא לבנות אדם שלם — אדם עם מידות טובות, אחריות, רגישות לאחר ויכולת לבחור נכון גם כאשר איש אינו רואה אותו. לכן המשמעת בחינוך היהודי אינה נתפסת כעונש או כדרך לשלוט בילד, אלא ככלי שמסייע לו לפתח כוחות פנימיים ולהתעלות.

הילד נולד עם רצונות, רגשות וכוחות גדולים, אך הוא עדיין לומד כיצד לנהל אותם. כמו נהר שזקוק לגדות כדי שהמים יזרמו לכיוון מועיל, כך גם נפש הילד זקוקה לגבולות. בלי גבולות ברורים הילד עלול להרגיש בלבול וחוסר ביטחון; דווקא הידיעה שיש סדר וכללים נותנת לו תחושת יציבות.

היהדות מלמדת שהחינוך מתחיל בדוגמה האישית של ההורים. ילד לומד פחות ממה שאומרים לו ויותר ממה שהוא רואה. אם הורה דורש מהילד לדבר בכבוד אך בעצמו צועק, הילד מקבל מסר כפול. לעומת זאת, כאשר ההורה שומר על סבלנות, מקיים הבטחות ומכבד אחרים — הילד מפנים שהערכים אינם רק מילים אלא דרך חיים.

משמעת נכונה בנויה משילוב של אהבה והנהגה. ילד צריך להרגיש שהוא אהוב גם כאשר מתקנים אותו. יש הבדל גדול בין לומר: "אתה ילד רע כי עשית כך", לבין לומר: "המעשה הזה לא מתאים, ואני יודע שאתה יכול לבחור טוב יותר". התיקון צריך להיות מכוון למעשה ולא לפגוע בערך העצמי של הילד.

לדוגמה, ילד שמסרב לסדר את החדר לאחר שביקשו ממנו כמה פעמים. אפשר להגיב בכעס, לצעוק ואף להעניש מיד. אך גישה חינוכית עמוקה יותר יכולה להיות לשבת איתו ולומר: "בבית שלנו כל אחד אחראי על הדברים שלו. אני מאמין שאתה מסוגל לעמוד בזה". לאחר מכן אפשר לקבוע תוצאה ברורה: אם לא מסדרים בזמן, זמן המשחק מתקצר. הילד לומד שיש אחריות למעשים שלו, אך הוא עדיין מרגיש שמאמינים בו.

המשמעת היהודית אינה רק יצירת סדר חיצוני אלא בניית עולם פנימי. ילד שמתרגל לדחות סיפוקים, לכבד גבולות ולהתחשב באחרים — מפתח יכולת להתמודד עם אתגרי החיים. אדם בוגר לא מצליח בגלל שמעולם לא פגש גבולות, אלא מפני שלמד כיצד לשלוט בעצמו.

גם התורה מדגישה את חשיבות ההדרכה המתמשכת. חינוך הוא תהליך ארוך ולא פעולה חד-פעמית. אי אפשר לצפות מילד להפנים ערכים אחרי שיחה אחת. נדרשים עקביות, סבלנות והרבה דוגמה אישית. כל יום הוא הזדמנות לחזק מידה טובה נוספת.

בסופו של דבר, מטרת המשמעת אינה לגדל ילד שמפחד מהוריו, אלא ילד שמכבד אותם ולומד לכבד גם את עצמו. הורה שמחנך מתוך אהבה, גבולות ואמונה בכוחות הילד — מעניק לו מתנה גדולה: היכולת להיות אדם עצמאי, ערכי ובעל בחירה נכונה.

הרב אסף זכריה | מומחה לסמכות חיובית במשפחה | 054-842-0996

רגע חושבים

הרב יהודה שמעוני

כולם מחפשים אושר

איך ארגיש?

התשובה היא: זה תלוי במפרש.

אם הערך העצמי שלי נמוך, נמוך בגובה דשא, אני אתרסק. אני אהיה משוכנע שהוא צודק. "ידעתי שאני לא יודע לדבר. אני לא מתאים לעמוד מול קהל."

ואגב, זה בכלל לא משנה שלפניו ניגשו אליי עשרים אנשים ואמרו שההרצאה הייתה מצוינת. לפעמים מחמאה אחת נכנסת דרך אוזן אחת ויוצאת מהשנייה, אבל ביקורת אחת מתיישבת בסלון, ומסרבת ללכת.

אם הערך העצמי שלי ממוצע – אני אפגע מאוד. אני אתחיל לנתח כל משפט שאמרתי, לחשוב מה עשיתי לא נכון, ולהסתובב עם התחושה הזאת ימים.

אבל אם הערך העצמי שלי גבוה ובריא, ואני יודע שהעברתי דברים טובים ובעלי ערך, המחשבה שלי תהיה אחרת לגמרי: "מה עובר על הבחור הזה שככה הוא מדבר?"

מה נגע בו כל כך? איזו נקודה כאבה לו? למה הדברים עוררו בו תגובה כל כך חזקה?

נראה לי שממש חשוב שאדבר איתו. מרגיש לי שיש לי הרבה מה לתרום לו....

שימו לב: האירוע נשאר אותו אירוע. המשפט שנאמר נשאר אותו משפט. מה שהשתנה הוא רק האדם שמפרש אותו.

וזה בדיוק הסוד.

הפרשנות שלנו למציאות, ובסופו של דבר גם האושר שלנו, תלויים במידה רבה מאוד במה שאנחנו מרגישים כלפי עצמנו.

ולכן, אם תשאלו מה באמת קובע את רמת האושר של האדם, התשובה פשוטה:

לא מה קורה לו. לא מה יש לו. **אלא מי הוא בעיני עצמו.**

למאמרים נוספים של הרב יהודה שמעוני בקרו באתר 'שיבת אור דוד'

אם נשאל שאלה פשוטה: מה כל בני האדם רוצים? בסוף, מאחורי כל החלומות, התוכניות, המטרות והמאמצים, יש תשובה אחת: להיות מאושרים.

אנחנו עובדים כדי להיות מאושרים. מתחתנים כדי להיות מאושרים. קונים, לומדים, מתקדמים, חוסכים, משקיעים – כדי להיות מאושרים.

ואם כך, עולה שאלה מעניינת: במה תלוי האושר שלנו?

התשובה הפשוטה היא: בהרגשה שלנו.

כששואלים אדם "מה שלומך?", מייד שואלים: איך אתה מרגיש?

טוב? לא טוב? שמח? עצוב? רגוע? לחוץ?

בסופו של דבר, האושר שלנו תלוי בהרגשה שלנו.

אבל עכשיו צריך לשאול שאלה עמוקה יותר:

במה תלויה ההרגשה שלנו?

כאן נכנס מודל אפר"ת המפורסם: אירוע. פרשנות. רגש. תגובה.

האירוע עצמו הוא רק האירוע. מה שבאמת משפיע עלינו הוא הפרשנות שאנחנו נותנים לו. לפי הפרשנות – נרגיש. ולפי מה שנרגיש – נגיב.

אם כך, כדי להיות מאושרים אנחנו צריכים להרגיש טוב, וכדי להרגיש טוב אנחנו צריכים לפרש את המציאות בצורה נכונה.

אבל עכשיו מגיעה השאלה החשובה ביותר:

במה תלויה הפרשנות שלנו?

אנשים בדרך כלל יענו: בחינוך. בסביבה. בהורים. בניסיון החיים. באופי. יש בזה אמת.

אבל בעיניי, יש גורם אחד עמוק יותר מכולם.

הפרשנות תלויה בעיקר **במפרש**. כלומר, באדם שמסתכל על המציאות.

תארו לעצמכם שעליתי להרצות בפני קהל גדול.

בסוף ההרצאה ניגש אליי אדם ואומר:

"תקשיב יהודה, זו הייתה ההרצאה הגרועה ביותר ששמעתי בחיי. כל מה שאמרת זה שטויות!! חבל על הזמן שבזבזתי לבוא לכאן"

האם העלון נמצא בבית הכנסת שלך באופן קבוע?

פרשת שבוע | סיפור | קואצ'ר | הלכות | חינוך ילדים

למפיצים המקדימים זוכים:

כל הפצה של חבילת עלונים 1 יזכה את המפיץ בברכה מפי הרה"ג **דניאל זר** שליט"א
לאחר לימוד כל ספר האידרא רבה וזוטא
בקברו של התנא האלוף ר' שמעון בר יוחאי

כל הפצה של 2 חבילות עלונים יזכה את המפיץ בברכה מפי הרה"ג **דניאל זר** שליט"א
לאחר קריאת כל התהילים בליל שבת

כל הפצה של 3 חבילות עלונים יזכה את המפיץ בקמיע של כל הזוהר הקדוש

בוא והצטרף
לאלפי המפיצים
בכל שבוע את
העלון המפואר
"אור הפרשה"
ושמח את מתפללי בית הכנסת
שלך.

לפרטים והרשמה

03-5701212